

Indledning til Alternativets uddannelses- og forskningspolitik	4
Principper	4
Armslængde	5
Demokrati og selvbestemmelse	5
Stabilitet som fundament for nytænkning	5
Forskningsfrihed	5
Dannelse og kritisk tænkning	6
Faglighed som forudsætning for tværfaglighed	6
Faglige og sociale fællesskaber	6
Inklusion og tilgængelighed	6
Uddannelse som værdi i sig selv	7
Genopretningsplan for uddannelsessektoren	7
Ordentlig finansiering til viden og uddannelse	8
Flere basismidler til forskning - Hæv finansiering til forskning til 1,25% af BNP	8
Bedre økonomiske grundvilkår for uddannelse - Øg grundtilskuddet, mindsk den aktivitetsbaseret finansiering og revision af taxameterordningen	9
Tryk økonomi - Finansiering pr. indskrevne studenterårsværk og ikke gennemført årsværk	9
Langsigtet udvikling - Drop investeringsrammeløftet	10
Tid til viden - Afskaf resultattilskuddet	10
Økonomisk indsprøjtning - 350 mio. til pædagoguddannelsen	10
En meningsfuld og mangfoldig studietid	11
Tænk altid trivsel med - Vurdering af trivsel effekter for alle lovforslag på uddannelses- og forskningsområdet	11
Bedre studiesociale miljøer - Økonomi til de studenterdrevne trivselsinitiativer	12
Eksamen, der passer til faget - Fjern loft over bestået/ikke-bestået eksamener	12
Rentefri studietid – Fjern renten på SU-lån under studie	12
Rådgivning og trivselsprojekter – Styrk finansiering af Studenterrådgivningen	13
Overkommelig praktik - Mulighed for praktik på nedsat tid	13
Viden fra flere kulturer - Fjern loft over udenlandske studerende og tillad flere engelsksproget uddannelser	13
Plads til kvalitet i støtteordning - Frit valg af SPS-løsninger	14
Find den mindst ringe løsning - Borgerting om karaktersystemet	14
En faglig stærk studietid	14
Kvalitetssikring fra studerende - Studerende med i akkrediteringsrådet og andre akkrediterings instanser	15
Ret til et forsvar - Mundtlig forsvar af afsluttende eksamen, bachelor og speciale	15
Vælg din egen underviser - Studenterrepræsentanter med i ansættelsesudvalg	15
God start på erhvervsakademiuddannelser - Praktikum på 6 måneder til erhvervsakademiuddannelser	16
Bæredygtig finansiering af praktikvejledere - Uddannet praktikvejledere	16
Sæt pædagoguddannelsen fri - Mindre regulering og semesterstruktur på pædagoguddannelsen	16
Fokus på fagligheden – SU under alle praktikforløb på pædagoguddannelsen	16
Fokus på indhold, ikke økonomi - Indfør refusionstaxameter på sygeplejerskeuddannelsen	17

En balanceret studietid	17
Mulighed for videreuddannelse - retskrav til kandidatuddannelse for professions- og erhvervsakademiuddannede	17
Meget mere top-up uddannelse - Retskrav på til top-up uddannelser fra erhvervsakademiuddannelser og afskaffelse af loft på top-up uddannelser	18
Nemme veje rundt i systemet - Nationalt meritsamarbejde	18
Den svære balance - Borgerting om optagesystemet	18
Rum til forskning	19
Tid til fordybelse - 4-årige ph.d. uddannelser	19
Ordentlig myndighedsbetjening - Stop 2% besparelser på forskningsbaseret myndighedsbetjening	19
Stop nulsumsspil om forskningsmidler - Drop modregning på finansloven ift. EU-hjemtaget på forskningsområdet	20
Forskning i virksomheder - Genindfør 130% forskningsfradraget	20
Mere praktisk forskning - Fordobling af midler til professions- og erhvervsakademi-forskning	20
Ingen straf for at deltage i forskning - Mulighed for kommuner for at deltagelse i forskning	20
Ordentlig opgørelse over forskningsmidler - Eftersyn af 1% målsætningen	21
Signaturforslag 1 - Ny viden hele livet	21
Ret til livslang læring - mulighed for at tage ekstra fag og kurser hele livet	22
Demokratisk viden - Fri adgang til forskning	22
Udbredelse af viden til folket - Flere midler til folkeoplysning	23
Signaturforslag 2 - Demokratisk Fornyelse	23
Magten tilbage til uddannelsesinstitutionerne - Internt flertal i bestyrelser på alle uddannelsesinstitutioner	24
Ret til studienævn - studienævn udvides og gøres til en ret	24
Demokratiske ledere - Valg af egen nærmeste leder	25
Signaturforslag 3 - Tid til Studiet	25
En SU der skaber stabilitet - En SU på 9.000 kr.	26
Flexibelt studie - Mulighed for at ændre studieplan selv	26
Helhedsorienteret studieplan - Speciel og langvarig dispensation for studerende med særligt behov	27
Bilag 1. Eksempler på studieplaner	28
Finansiering	29

Indledning til Alternativets uddannelses- og forskningspolitik

De seneste to årtier har uddannelses- og forskningssektoren gennemgået utallige reformer, som har påvirket sektoren på måder, der har udfordret dens bæredygtighed og autonomi. Disse reformer har ofte tilsidesat forskningsfrihed og gjort institutionerne til instrumenter for at nå politiske målsætninger. Vi mener, at sektoren har brug for en reformpause og stabilisering, hvor uddannelse ses som en værdi i sig selv.

Derfor vil vi med vores uddannelses- og forskningspolitik komme med et bud på en uddannelsessektor, som har fokus på fordybelse, demokratiske rettigheder og dannelse. Vi søger ikke blot at lancere endnu en omfattende reform, men derimod at genopbygge sektoren med bæredygtighed som kerneværdi, uden at gå på kompromis med armlængdeprincippet.

Dette udspil har fokus på at forbedre uddannelses- og forskningssektoren. Det tager ikke stilling til andre politikområder, der påvirker eller påvirkes af uddannelses- og forskningspolitikken, selvom det naturligvis er afgørende, at der før selve uddannelsen har været velfungerende familieliv, fritidsliv, daginstitutioner, skoler og ungdomsuddannelser. Vi lader heller ikke aktuelle politiske reformønsker dominere, men prioriterer sektorens egne ønsker og visioner for en bæredygtig uddannelses- og forskningssektor.

Vores politik er udviklet gennem en omhyggelig proces, der har inkluderet inddragelse af eksisterende forskning, undersøgelser og analyser, andet er udviklet gennem inddragelse og interviews med sektoren selv og interessenter. Udspillet er baseret på Alternativets grundlæggende værdier, som vi udbygger med et sæt principper for uddannelse og forskning, som indleder udspillet, og som vi ønsker at fremtidige uddannelses- og forskningspolitikker skal basere sig på. Herefter præsenterer vi en omfattende plan for genopretning af sektoren. Slutligt vil vi præsentere 3 signaturforslag, som kan sætte retningen for sektoren i fremtiden.

Principper

Vi har formuleret ni principper, der er grundlæggende for Alternativets tilgang til uddannelses- og forskningspolitik. Principperne bør tænkes ind i alle uddannelses- og forskningspolitiske aftaler Alternativet laver og være en guide for, hvordan uddannelses- og forskningssektoren skal udvikle sig i fremtiden. Det er også på baggrund af principperne, at dette udspil er udarbejdet.

Armslængde

Praktiske beslutninger bliver som oftest bedst, hvis de er taget af dem, der er tæt på den virkelighed, det handler om. Dem der har viden og hverdagserfaringerne med det, der bliver besluttet. Derfor er det en politisk dyd at afholde sig fra at detailregulere på uddannelsesområdet. Opgaven er derimod, som udgangspunkt, at lave rammelovgivning og gennemtænkte, fleksible muligheder for at både institutioner og individer kan udfolde sig inden for uddannelse og forskning. Inden for de rammer kan uddannelses- og forskningsinstitutionerne selv beslutte, hvilke uddannelser der skal udbydes, hvad de skal indeholde, hvad der skal forskes i, og hvordan de selv ønsker at gøre det. Ligesom individer inden for institutionernes rammer, bør gives samme mulighed for meningsfulde valg.

Demokrati og selvbestemmelse

Mennesker bør have medbestemmelse over det de laver og de institutioner, de er en del af. For os at se, er det en del af at kunne forpligte sig på det fællesskab, man er en del af. Det sker ved at sikre individer indflydelse og styrke institutionernes demokratiske organer. Derfor er det vigtigt, at de enkelte dele af uddannelses- og forskningssektoren får en høj grad af selvbestemmelse og beslutningskompetence, og at den enkelte får ret til demokratisk at have indflydelse.

Stabilitet som fundament for nytænkning

De færreste organisationer har godt af kortsigtet tænkning og konstant at få påduttet omorganiseringer. Solide organisationer har brug for at kunne lave langsigtet planlægning og fokusere strategisk for at kunne skabe gode resultater og være nytænkende. Hvis vi vil have bæredygtige institutioner, så skal vi give dem lov til at udfolde sig. Det kræver stabile rammer. Det kræver et ressourcemæssigt overskud. Det kræver tillid til at passionerede og dygtige mennesker finder gode og innovative løsninger, når de får roen og midlerne til det. Det kan give forsknings- og uddannelsesinstitutionerne overskud til at dyrke deres relationer til hinanden, hvilket også fremmer innovation.

Forskningsfrihed

Forskningsfriheden og den akademiske frihed er ubetinget en hjørnesteen i forskningspolitik.

Det er en nødvendig forudsætning for, at der bliver bedrevet solid og saglig forskning, og for at vi kan have stærke forskningsbaserede uddannelser. Det er, ligesom andre af demokratiets frihedsrettigheder, noget, der vedvarende skal kæmpes for at bevare og arbejdes på at styrke.

Dannelse og kritisk tænkning

Verden forandrer sig hurtigt, og det er derfor vigtigt, at man ikke kun lærer færdigheder, der nemt kan blive forældede, men også lærer at forholde sig til dem. Det kræver dannelse og kritisk tænkning, at kunne forstå og forholde sig til verdenen, samt være med til at ændre den. Begge dele er grundlæggende vigtigt for os som demokratisk samfund og en essentiel del af uddannelse.

Faglighed som forudsætning for tværfaglighed

Det er for mange vigtigt, ikke blot at være dygtig til deres egen faglighed, men også at forstå og kunne samarbejde med andre fagligheder. Det kræver fordybelse, tid og kvalitetsundervisning at opbygge den stærke faglighed, som er forudsætningen for at kunne indgå i meningsfulde samarbejder med andre fagligheder. Fagligheden er det fundament, der giver modstandsdygtighed over for fikse idéer, og giver mulighed for at koble nye tanker og opdagelser med eksisterende erkendelser. Derfor er det vigtigt at understøtte uddannelsesinstitutionerne i at kunne skabe både en stærk faglighed og muligheder for tværfagligt samarbejde.

Faglige og sociale fællesskaber

Fællesskaber og tilhørsforhold udgør grundlaget for en inkluderende uddannelses- og forskningssektor, hvor omsorg og trivsel kan have en naturlig plads. Vi tror på, at styrkelsen af faglige og sociale bånd skaber miljøer, hvor studerende og forskere kan trives og udfordre sig selv og hinanden. Gennem tætte fællesskaber skaber vi rum, hvor ideer flourerer, samarbejde blomstrer og verden kan ændre sig

Inklusion og tilgængelighed

Vi arbejder for, at skabe lige muligheder for uddannelse og inkluderende fællesskaber. Dette indebærer støtte til den enkelte og opbygningen af en inkluderende akademisk kultur, der

værdsetter mangfoldighed, og som bevidst arbejder med at fjerne forhindringer for mere ekskluderede grupper, hvad enten den eksklusion sker med baggrund i økonomi eller social status.

Uddannelse som værdi i sig selv

Vi ser uddannelse som grundlæggende værdifuldt for både individer og samfundet. Uddannelse er vigtigt for at skabe produktive og demokratiske samfund – men uddannelse er også vigtig i egen ret. Det er en ret og en mulighed for hver enkelt til at udvikle sin kunnen og til at få en ny forståelse af sig selv og samfundet. I den civilisatoriske stræben efter at sætte alle mennesker fri til at træffe valg om deres og samfundets liv, er uddannelse altafgørende.

Genopretningsplan for uddannelsessektoren

Uddannelse og forskning er en hjørnesten i et udviklet samfund. Det er vi gennem vores historie nået ganske langt med. Udviklingen de seneste årtier har desværre haft et for stort fokus på uddannelsessektoren som et politisk middel for andre dagsordener, frem for at have en værdi i sig selv, og det har samtidig indskrænket institutionernes frihed og udhulet økonomien. Uden disse mange reformer, havde uddannelsessektoren set markant anderledes ud i dag.

Store forandringer har det med at komme, når systemer enten har overskud eller er brudt sammen. Vi tror på, at det danske uddannelsessystem skal have lov til at udvikle sig til sin næste form, hvor der er overskud til at drømme om, hvad uddannelse bør være, uden at dette er forårsaget af kriser.

Derfor kommer vi ikke med en klassisk visionær Alternativet plan fyldt med vilde forslag om noget helt nyt – vi kommer med en genopretningsplan.

Uddannelses- og forskningssektoren skal have tid til at komme sig oven på det reform-bombardement, den har været udsat for, og have frihed, tid, og ressourcer til at komme ordentligt på fode og blive bæredygtig igen. Denne genopretningsplan skal ikke ses

som udtømmende, men som rammesættende for en retning, der skal give ro på og genoprette sektoren.

Den skal også ses i sammenhæng med vores tre signaturforslag, der skal give mulighed for livslang læring, demokratisk selvbestemmelse og mulighed for at sætte tempoet ned.

Ordentlig finansiering til viden og uddannelse

For både studerende, ansatte og institutionerne er det vigtigt med stabile og fagligt stærke uddannelsesmiljøer, hvor resultater ikke afhænger af økonomiske interesser. Derfor skal institutionernes økonomi ikke afhænge af, hvornår og hvor mange studerende, der gennemfører deres uddannelse – da det skaber unødigt pres og mindsket plads til læring og dannelse.

De midler, der de sidste årtier er blevet sparet væk fra sektoren, skal geninvesteres, så der bliver rum og mulighed for vidensdannelse og formidling igen.¹

Men verden har også ændret sig, siden man sparede midlerne til sektoren. Derfor er der også brug for nye investeringer og en revision af, hvordan vi fordeler midlerne. Vi har ikke ville sætte specielle puljer af til lige de forsknings- og uddannelsesområder, vi finder mest vigtige, for vi stoler på, at gode institutioner, med ressourcer nok, selv kan finde ud af at skabe god forskning og uddannelse, der er relevant for samfundet nu og i fremtiden.

Flere basismidler til forskning - Hæv finansiering til forskning til 1,25% af BNP

Der bør generelt tilføres flere basismidler til universiteterne, så de kan skabe gode og stabile forskningsmiljøer. Dette skal gøres ved at øge den generelle støtte til forskning, så vi som minimum kommer op på de 1,25% af BNP som EU råder til. Især skal der med den nye finansiering sættes ind for at udligne den historiske ulighed mellem universiteterne. De nytildførte midler skal ikke gå til de konkurrenceudsatte forskningsmidler, som skal forblive som de er. I stedet er fokus her på at øge basismidlerne markant. Derfor har vi heller ingen forslag til specielle fokusområder inden for forskning og ønsker heller ikke politisk at oprette

---

¹ Omprioriteringsbidraget:

<https://dm.dk/media/28688/201902-omprioriteringsbidrag-rammer-uddannelser-i-hele-landet.pdf>

bestemte forskningscentre, da vi mener at forskningsinstitutionerne med den øgede bevilling selv bør kunne vælge, hvordan de bedst anvendes.

Bedre økonomiske grundvilkår for uddannelse - Øg grundtilskudet, mindsk den aktivitetsbaseret finansiering og revision af taxameterordningen

Uddannelser kræver velforbredte undervisere, tid til dialog med hinanden og god feedback hele vejen igennem sin uddannelse. Der er brug for ressourcer, når man skal lave uddannelser, der kan udfordre den enkelte og give dem de kompetencer, de har brug for. Hvis der ikke er overskud i systemet oplever den studerende sig hurtigt som en del af et samlebånd, og underviserne oplever ikke at have mulighed for at leve op til det ansvar, de gerne vil leve op til. Ønsker vi de essentielle ting vi forbinder med uddannelse, så bliver vi nødt til at sikre institutionerne midlerne til det. Vi stoler på, at undervisere og studerende godt ved, hvordan man laver gode uddannelser, hvis man giver dem ressourcerne og friheden til det.

Derfor vil vi afsætte 9 mia. kr til at styrke vores videregående uddannelsesinstitutioner. Dette skal gå til et øget grundtilskud, for at sikre at institutionerne har en stabil økonomi, hvor der er plads til at udvikle sig. Det skal også gå til en revidering af taxameterordningen og et taxameterløft til de uddannelser, der har behov for det. Det vil mindske andelen af aktivitetsbaseret finansiering, der gør økonomien usikker for universiteterne, og giver incitament til at lave uddannelser ud fra politisk definerede prioriteter, og ikke faglige prioriteter.

Tryk økonomi - Finansiering pr. indskrevne studenterårsværk og ikke gennemført årsværk

I dag får uddannelsesinstitutionerne først finansieringen for at have en studerende gående, når der samlet set er gennemført et årsværk – altså på bagkant.² Det betyder også, at deres økonomi afhænger af, hvor mange der færdiggør studiet og ikke, hvor mange de skal undervise. Vi foretrækker, at økonomien skal komme på forkant og beregnes ud fra antallet af indskrevne studerende. Det vil give en mere stabil økonomi, som fremmer mere stabile vilkår for institutionerne, og dermed også i sidste ende for de studerende.

---

² Aktivitetstilskud til uddannelserne:

<https://ufm.dk/uddannelse/institutioner-og-drift/okonomi/tilskud/aktivitetstilskud/takstkataloger/uddannelsestilskud/bevillinger-til-universitetsuddannelse>

Langsigtet udvikling - Drop investeringsrammeloftet

I dag findes der et loft på investeringer, som institutionerne skal holde sig indenfor.³ Det er et problem for at institutionerne kan tage strategiske valg og investere i udvikling. Det mener vi skal afskaffes, da institutionerne skal have muligheden for at udvide og investere i uddannelse og forskning, når økonomien tillader det – og ikke begrænses af en arbitrær grænse.

Tid til viden - Afskaf resultattilskuddet

Læring og vidensopbygning kræver trivsel og fordybelse – også hos de studerende. Men i dag har institutionerne økonomisk gavn af, at de studerende færdiggør deres uddannelse til normeret tid eller hurtigere og formår at komme ud på arbejdsmarkedet, så snart studiet er færdiggjort. Det øger på uheldig vis incitamentet hos institutionerne til at forcere de studerendes fremdrift mod og afretning til arbejdsmarkedet på bekostning af fordybelse og trivsel, som f.eks. ved til at afvise studerendes ønske om forlængelse af studiet. Økonomien skal gavne læringen, derfor mener vi, at resultattilskuddet skal afskaffes.

Økonomisk indsprøjtning - 350 mio. til pædagoguddannelsen

Pædagoguddannelsen er underfinansieret, og samtidig er det en af de uddannelser, som i en længere periode har haft svært ved at få nok ansøgere, på trods af en stor efterspørgsel efter pædagoger. Omsorg er for vigtig en del af vores samfund til, at vi kan lade pædagoguddannelsen være i problemer. Derfor ønsker vi en ordentlig finansieret uddannelse, så flere i fremtiden har lyst til at vælge uddannelsen. Vi vil, efter pædagogernes ønske, derfor sætte de 350 mio. af til uddannelsen, som de har vurderet nødvendig, for at lave en stærk faglig uddannelse.

---

³Rammeinvesteringsloftet: <https://ufm.dk/uddannelse/institutioner-og-drift/okonomi/tilskud/aktivitetstilskud/resultattilskud/resultattilskud>

En meningsfuld og mangfoldig studietid

Flere og flere studerende og ansatte mistrives i uddannelses- og forskningssektoren.⁴ En udfordring, der ikke findes én løsning på, men kræver mange tiltag i forhold til kultur og strukturer, og hvor forandringerne tager tid. Det handler dog især om at give studerende mulighed for en meningsfuld og mangfoldig studietid. Der er mange ting i samfundet, der skaber mistrivsel, og uddannelsessektoren vil ikke kunne løse dem alle. Men uddannelsesinstitutioner kan og skal skabe stærke fællesskaber, både faglige og sociale, hvor folk kan få lov til at udfolde sig i fællesskab. For at fællesskaberne kan opstå, og især overleve, så kræver det, at man prioriterer dem, og at den enkelte har overskud til at kunne deltage i dem.

Ud over de forslag, der her er en del af genopretningsplanen, er der også i Signaturforslag 3 fokus på trivsel, og det skal derfor ses som sammenhængende.

Tænk altid trivsel med - Vurdering af trivsel effekter for alle lovforslag på uddannelses- og forskningsområdet

Mange studerende mistrives i foruroligende grad⁵. Det er ikke alt mistrivsel, der er konsekvenser af uddannelsessystemet – men dele af mistrivsel vil kunne tilskrives vores indretning af uddannelsessystemet og det skal vi aktivt forsøge at forbedre. Det samme gælder for de ansatte i sektoren, der også oplever mistrivsel.⁶ Det skal derfor være et krav, at alle lovforslag på uddannelses- og forskningsområdet inkluderer en vurdering af trivsel effekterne for både studerende og ansatte, så lovgiverne kan tage stilling til og opveje effekterne i relation til andre vigtige faktorer.

---

⁴ Mistrivsel hos ansatte:

<https://dm.dk/forskerforum/magasinet/2023/forskerforum-nr-4-2023/ekspert-forskere-er-ulykkeligt-forelsket-i-deres-arbejde/#:~:text=En%20v%C3%A6sentlig%20%C3%A5rsag%20til%20at.n%C3%A5r%20det%20kommer%20til%20stress>

⁵ Mistrivsel hos studerende:

<https://videnomhandicap.dk/publikationer/et-hoejt-tempo-i-uddannelsessystemet-er-en-af-aarsagerne-til-unges-svigende-mistrivsel/> og

<https://www.eva.dk/videregaende-uddannelse/studerende-er-glade-studere-tredjedel-er-risiko-mistrivsel>

⁶ Mistrivsel hos ansatte: <https://www.djoefbladet.dk/artikler/2022/04/massivt-stress-blandt-forskere>

Bedre studiesociale miljøer - Økonomi til de studenterdrevne trivselsinitiativer

De studerende formes af deres studiemiljøer og de studenterdrevne aktiviteter bidrager i høj grad til de studerendes trivsel.⁷ I dag oplever alt for mange studerende at mistrives under studiet. Derfor bør der afsættes 200 kr. pr. studerende til at støtte studenterdrevne aktiviteter, der understøtter de studerendes fællesskaber og trivsel både på de enkelte fag og på tværs af studier.

Eksamen, der passer til faget - Fjern loft over bestået/ikke-bestået eksamener

Uddannelsesinstitutionerne kan godt selv sammensætte deres uddannelse på en hensigtsmæssig måde og opveje de forskellige hensyn der er. Derfor bør der heller ikke være en regel for mængden af bestået/ikke-bestået eksamener. Det bør være op til studienævnet, de fagansvarlige og uddannelsesinstitutionen at finde eksamensformer, der passer til fagene.

Rentefri studietid – Fjern renten på SU-lån under studie

Som studerende har man muligheden for at optage SU-lån, så man ikke er nødsaget til at gøre sig økonomisk afhængig af et job ved siden af studiet. SU-lån er tiltænkt at give studerende mere økonomisk frihed under studiet, og det er derfor uheldigt, at man skal tilbagebetale lånet, mens man studerer.

Derfor foreslår vi, at man fjerner renterne på SU-lån under studiet, hvor man ikke har mulighed for at tilbagebetale lånet, for at lette det økonomiske pres under studiet.

Dertil foreslår vi også, at renten på SU-lån aldrig må være højere end inflationen, da staten ikke skal tjene penge på SU-gæld.

---

⁷ Oplevelse af studiemiljø:
https://journals.sagepub.com/doi/full/10.3102/0013189X19897622?casa_token=habOYQJnIeIAAAA%3AfJmIWgJd08ruizLOYopFw_HgYEPwjWFODPULWZAszyVITxzHmYe_fr-1BeHM4Cw0fyTuDc-GpWNndLg,
https://www.eva.dk/sites/eva/files/2022-04/Studerendes-oplevelse-af-studiemiljoet_0.pdf og
<https://www.science.org/doi/full/10.1126/sciadv.aba4677>

Rådgivning og trivselsprojekter – Styrk finansiering af Studenterrådgivningen

Studenterrådgivningen tilbyder ikke kun rådgivning og vejledning til studerende.

De søsætter også vigtige projekter, der skaber bedre trivsel for de studerende på de enkelte institutioner – også de studerende, der ikke nødvendigvis selv opsøger

Studenterrådgivningen. Derfor ønsker vi at øge finansieringen af Studenterrådgivningen med fast bevilling på 15 mio. kr., så det vil være muligt for Studenterrådgivningen at udvide deres projekter og psykologiske rådgivninger.

Overkommelig praktik - Mulighed for praktik på nedsat tid

Ikke alle studerende har i dag mulighed for at arbejde og studere fuldtid – af forskellige årsager og med god grund, men når man skal i praktik, er det i dag ikke muligt at tage ens praktik på nedsat tid. Det skal dog ikke være en udfordring at gennemføre ens studie, hvis man som studerende har brug for nedsat tid. Derfor foreslår vi, at studerende skal have mulighed for at søge om at tage praktik på nedsat tid, ligesom det generelt er muligt at tage studiet på nedsat tid.

Ungdomsårene i de store byer - Fjern loft over optag i byerne

Mange studerende ønsker at studere i de større byer, hvilket både giver mulighed for at møde folk fra andre studier, have studierelevante jobs og opbygge stærke faglige fællesskaber. Det er også økonomisk svært for mange uddannelsesinstitutioner at drive uddannelser uden for de store byer, og for nogle uddannelser, er det en udfordring ikke at kunne øge optaget i de større byer. Derfor bør vi fjerne loftet over optag i de større byer, så uddannelsesinstitutionerne selv kan bestemme, hvor de vil lægge deres uddannelse. Vi vil dog beholde den ekstra støtte, som institutioner uden for de store byer får, for at drive deres uddannelser.

Viden fra flere kulturer - Fjern loft over udenlandske studerende og tillad flere engelsksproget uddannelser

At dygtige unge mennesker fra andre dele af verden ønsker at uddanne sig i Danmark, er en styrke for os som land. Det kan være med til at styrke uddannelserne, fordi de bliver mere mangfoldige, og det kan være med til at tiltrække folk, som kan slå sig ned i en længere

periode efter studiet, eller tage tilbage til deres hjemland og bruge deres uddannelse der.⁸ Derfor skal loftet over udenlandske studerende fjernes, og der skal være tilladelse til flere engelsksprogede uddannelser.

Plads til kvalitet i støtteordning - Frit valg af SPS-løsninger

Den socialpædagogiske støtte (SPS) sendes i dag i udbud, hvor uddannelsesinstitutioner ikke har den fornødne selvbestemmelse og rådighed over kvaliteten af den SPS-løsning, de studerende får. I stedet foreslår vi, at den enkelte uddannelsesinstitution selv skal have lov til at vælge, hvem der skal levere deres SPS-løsning. Det er hertil vigtigt, at finansieringen ikke kommer fra eksisterende bevillinger til institutionerne, så det bliver en hæmsko for institutionens ordinære økonomi at have SPS-studerende, og dermed et incitament for at spare og få færre SPS-studerende.

Find den mindst ringe løsning - Borgerting om karaktersystemet

Det er aldrig muligt at måle et menneskes værdi, for vi er altid så meget mere end det, der kan måles. Der findes heller ingen fyldestgørende måde at måle vores kunnen på, men når vi skal vurdere, hvor gode folk er inden for forskellige felter, så bliver vi nødt til at finde den mindst ringe måde at gøre det på. Der har løbende været ekspertudvalg og politiske diskussioner om karaktersystemet, men vi har stadig et karaktersystem, som ingen rigtig er glade for. Derfor foreslår vi, at et borgerting skal tage stilling til spørgsmålet og komme med nye anbefalinger, som Folketinget på forhånd i forbindelse med opdraget til borgertinget forpligter sig på at følge.

En faglig stærk studietid

Stærke fagmiljøer er essentielt for, at studerende og forskere har et stabilt fundament, at basere deres viden på og dermed skabe grobund for ny viden. En styrkelse af fagmiljøerne skal ske ved at tage dele af magten fra ministeriet og give det til institutionerne og de studerende. De studerende skal have større medindflydelse på, hvem der skal undervise dem, kvaliteten af deres uddannelse og så skal de have ret til at kunne forsvare deres afsluttende eksamener. Dette skal ses i sammenhæng med Signaturforslag 3, der vil give de studerende

---

⁸ Udenlandske studerende:

<https://ida.dk/media/11875/internationale-dimittenders-vaerdi-for-samfundsoekonomien-med-fokus-paa-teknisk-e-og-naturvidenskabelige-dimittender.pdf>

mere mulighed for at fokusere på det faglige i deres studie, og Signaturforslag 2, der vil give både studerende og ansatte mere indflydelse på uddannelserne. Uddannelsernes praksisnære faglighed skal også styrkes, så de studerende i højere grad oplever, at få et tydeligt fagligt udbytte af både deres undervisning og når de skal i praktik.

Kvalitetssikring fra studerende - Studerende med i akkrediteringsrådet og andre akkrediterings instanser

Studerende bør have indflydelse på deres egne uddannelser, også når det gælder kvalitetskontrollen af dem. Her spiller akkrediteringsrådene hovedrollen med at føre tilsyn med uddannelsernes kvalitet. Derfor ønsker vi, at der skal flere studerende med i akkrediteringsrådene end de nuværende to medlemmer.

Ret til et forsvar - Mundtlig forsvar af afsluttende eksamen, bachelor og speciale

Når man afslutter sin uddannelse med en stor skriftlig opgave, så bør man have både pligt til og ret til at forsvare den. Det skal derfor være et krav, at alle studerende skal forsvare deres afsluttende eksamen, bachelor eller speciale. Det vil både give uddannelsesinstitutionerne en mulighed for at teste, at den studerende kan forholde sig kritisk til egen opgave, samt give den studerende mulighed for at forsvare sin opgave.

Vælg din egen underviser - Studenterrepræsentanter med i ansættelsesudvalg

Langt de fleste forskere skal ikke kun forske, men også undervise. Derfor bør der ved ansættelser være mindst en studenterrepræsentant med i ansættelsesudvalget, hvis en del af vedkommendes opgave vil være at undervise. Det skal være op til de studerende i de relevante studienævn eller lignende at udvælge en repræsentant.

God start på erhvervsakademiuddannelser - Praktikum på 6 måneder til erhvervsakademiuddannelser

Det kan for nogle studerende, uden praktisk erfaring inden for området, være en udfordring at følge med i det praktiske og tekniske niveau, når de starter på en erhvervsakademiuddannelse. Derfor bør der etableres et permanent 6 måneders praktikum ifm., at man starter på en erhvervsakademiuddannelse, der skal gøre, at vidensniveauet og færdighederne for alle studerende er mere ligeværdige.

Bæredygtig finansiering af praktikvejledere - Uddannet praktikvejledere

Studerende, der er i praktik, skal have ret til at have en uddannet praktikvejleder på deres praktiksted, der er klædt på til opgaven og har de rette kompetencer. Det vil styrke kvaliteten af uddannelserne og bidrage til sandsynligheden for, at de studerende fuldfører uddannelsen. Derfor foreslår vi, at man finder vedvarende og bæredygtig finansiering til, at videreudanne og kvalitetssikre praktikvejlederne for de studerende, der er i praktik.

Sæt pædagoguddannelsen fri - Mindre regulering og semesterstruktur på pædagoguddannelsen

Det er vigtigt at pædagoguddannelsen får mulighed for at udvikle sig på sine egne præmisser, og derfor skal den ligesom læreruddannelsen være væsentligt mindre reguleret i sin bekendtgørelse. Ud over det så skal de have lov til at komme tilbage til semesterstrukturen, så de får mulighed for at styrke grundfagligheden i almenpædagogikken.

Fokus på fagligheden – SU under alle praktikforløb på pædagoguddannelsen

I dag bruger praktikstederne aktivt praktikanter til at opfylde deres normeringer, da de studerende på pædagoguddannelserne får løn, frem for SU, på dele af deres praktikforløb.⁹ Det går både ud over børnene, fordi man på papiret har normeringerne opfyldte, selvom de ikke alle er færdiguddannede pædagoger.

---

⁹ Praktiksteder bruger praktikanter til at opfylde normeringer:
<https://bupl.dk/politik-og-presse/bupl-i-debatten/paedagogstuderende-i-praktik-skal-ikke-ende-som-raa-arbejdskraft>

Men det går især også ud over de studerende, der ikke får lov til at holde fokus på deres praktik. Der skal i stedet for, være plads til at lære og blive klogere på ens fag.

Derfor skal alle praktikforløb på pædagoguddannelsen være på SU i stedet for løn, så de studerende bliver anset for at være studerende frem for ansatte.

Fokus på indhold, ikke økonomi - Indfør refusionstaxameter på sygeplejerskeuddannelsen

I dag er det kommuner og regioner, som dækker udgifterne til praktikforløb for sygeplejerskestuderende.¹⁰ Det er et problem for de enkelte kommuner og regioner, at de skal stå for udgiften selv, og det kan give en skæv fordeling af udgifterne til praktikforløb. Vi mener, at refusionstaxameteret skal indføres på sygeplejerskeuddannelsen, for at sikre de bedst mulige forhold under praktik, herunder god vejledning, hvilket kræver, at det økonomiske ansvar fjernes fra kommunerne og regionerne.

En balanceret studietid

Studietiden og optagelsessystemet er for mange studerende i dag utrolig uigennemsigtig, uoverskuelig og ulige. Både i optagelsesprocessen, ved skift af studie og i videreuddannelsessystemet.

Det skal vi have balance i. Det skal være nemt for den studerende at overskue sine muligheder og træffe gode valg om, hvad de gerne vil uddanne sig i. Ud over en øget viden om ens muligheder, skal der åbnes op for flere muligheder for at videreuddanne sig, så alle, der starter på en uddannelse, kan se, at alle uddannelser åbner mange muligheder.

Mulighed for videreuddannelse - retskrav til kandidatuddannelse for professions- og erhvervsakademiuddannede

Muligheden for at videreuddanne sig er både til gavn for den enkelte, men også for samfundet generelt. Det vil både give mulighed for at specialisere sin viden, samt gøre professions- og erhvervsakademiuddannelserne mere attraktive. Derfor foreslår vi, at der for studerende med en professionsbachelor eller en top-up erhvervsakademiuddannelse skal laves et system

---

¹⁰ Kommuner og regioner udgifter til praktikforløb:
<https://www.ft.dk/samling/20191/almindel/ufu/spm/52/svar/1632925/2148456/index.htm>

lignende retskrav til en kandidatuddannelse, hvis den påbegyndes inden for tre år. Der bør derfor også åbnes op for, at der laves nye kandidatuddannelser i samarbejde mellem universiteter og professionshøjskoler. Det skal ske for at give dem med professionsbachelor og top-up erhvervsakademiuddannelse lige så gode muligheder for videreuddannelse som for dem med en almen bachelor.

Meget mere top-up uddannelse - Retskrav på til top-up uddannelser fra erhvervsakademiuddannelser og afskaffelse af loft på top-up uddannelser

Alle skal have mulighed for at tage en top-up uddannelse efter sin erhvervsakademiuddannelse, og derfor bør der også være et system, ligesom retskrav på universiteterne, til top-up uddannelserne på erhvervsakademiuddannelserne. Det nytter derfor ikke at dimensionere på top-up uddannelser, da der, ud over retskravet, også gerne skal være et godt udvalg at vælge imellem. Derfor skal der tilbydes så mange, som institutionen mener er nødvendig.

Nemme veje rundt i systemet - Nationalt meritsamarbejde

Merit er vigtigt både i forhold til muligheden for at skifte retning og for at specialisere sig via valgfag. Derfor bør Uddannelses- og Forskningsministeriet igangsætte og støtte op om nationalt meritsamarbejde mellem videregående uddannelser. Herunder at uddannelser, der er beslægtet, for samarbejde om merit, og at det bliver mere gennemskueligt for studerende, hvilke muligheder de har, gennem adgang til information og vejledning.

Den svære balance - Borgerting om optagesystemet

Optagesystemet på de videregående uddannelser har længe været en udfordring. Der er mange ting, der skal vægtes, så som præstationspres, retfærdighed, sociale slagsider og faglig niveau inden for forskellige færdigheder. Vi ønsker at lade et borgerting tage stilling til sagen og komme med en anbefaling til, hvordan optagesystemet til videregående uddannelser skal udformes – herunder hvordan og om karaktergennemsnit skal indgå, om der skal være ensartet kvote 2 system, og i hvor høj grad de enkelte uddannelser og institutioner selv kan fastsætte krav.

Rum til forskning

Gennemarbejdet og uafhængig forskning er fundamentalt for et samfund i udvikling.

Gennem forskning opdager vi nye måder at løse udfordringer på, skaber nye muligheder og former en bedre verden for kommende generationer. Forskning er derfor ikke kun vigtig for at opnå øget viden, men også for at opbygge et mere robust og bæredygtigt samfund.

De sidste mange år, har forskningen været økonomisk underprioriteret i vores samfund.¹¹

Samtidig har flere og flere interessenter og politikere haft stærke meninger og holdninger til, hvilken forskning, der skal og ikke skal prioriteres for os som samfund. I et demokratisk samfund er det afgørende, at forskningen bedrives så uafhængigt af økonomiske og politiske interesser som muligt. Derfor skal der være stabile økonomiske og strukturelle fundamentet til at kunne bedrive forskning.

Tid til fordybelse - 4-årige ph.d. uddannelser

Arbejdspresset for ph.d. studerende er meget stort, og det er en udfordring for deres mulighed for at fordybe sig og dygtiggøre sig.¹² De danske ph.d. uddannelser bør derfor, ligesom i Sverige, forlænges til, ligesom i Sverige, at vare fire år, udover den mængde tid, der er brugt på at undervise. Dette er både til for at øge kvaliteten af ph.d. uddannelsen, give danske ph.d. studerende samme mængde tid som i andre lande og mindske mistrivsel.

Ordentlig myndighedsbetjening - Stop 2% besparelser på forskningsbaseret myndighedsbetjening

Vi bør ikke skære på forskning, heller ikke, og måske særligt ikke, når det er myndighederne, der skal bruge det. Derfor bør 2% besparelser på forskningsbaseret myndighedsbetjening afskaffes, så det ikke volder skade på de institutter, hvor det er en markant del af deres opgave.

---

¹¹ Økonomisk underprioritering af forskning:

<https://dm.dk/forskerforum/magasinet/2021/346/forskningen-faar-sin-bnp-procent-og-saa-alligevel-ikke-helt/>

¹² Ph.d. studerende arbejdspresset:

<https://dm.dk/forskerforum/magasinet/2019/330/flere-undersogelser-viser-phd-stress/>

<https://dm.dk/akademikerbladet/aktuelt/2022/april/hver-anden-phd-studerende-paa-universiteterne-mistrives/>

Stop nulsumsspil om forskningsmidler - Drop modregning på finansloven ift. EU-hjemtaget på forskningsområdet

Når forskere søger og får penge gennem EU-hjemtag, så bør det være noget, der kommer oven i den forskning der allerede foregår. Derfor bør det ikke modregnes i finanslovens forskningsbudget. Institutioner og forskere skal frit kunne søge EU-midler uden, at det betyder, at der kommer færre penge til forskning andre steder.

Forskning i virksomheder - Genindfør 130% forskningsfradraget

Implementer en permanent ordning, der tillader virksomheder at fratække 130% af deres udgifter til forskning og udvikling, så det bliver attraktivt at investere i langsigtet forskning frem for kortsigtet profit. Dette skal fremme investeringer i forskning og udvikling og stimulere innovation i erhvervslivet. Sammen med det er det dog vigtigt at få en klar definition på, hvad fradraget kan bruges på.

Mere praktisk forskning - Fordobling af midler til professions- og erhvervsakademi-forskning

Efter 10 år med professions- og erhvervsakademi-forskning er det tydeligt, at det var et godt tiltag, vi løbende skal arbejde videre på, og som skal have mulighed for at udvikle sig.¹³

Denne type forskning kan spille en vigtig rolle i at forbedre undervisningen på uddannelserne, samt være i faglig dialog med de forskellige professioner. Derfor bør vi gradvist øge støtten til professions- og erhvervsakademi-forskning.

Konkret foreslår vi en fordobling af midlerne fra 300 mio. til 600 mio. over de næste 5 år, som et fokuseret område i vores forslag om at øge basismidlerne til forskning.

Ingen straf for at deltage i forskning - Mulighed for kommuner for at deltagelse i forskning

Lige nu er det en udfordring især for professionsforskning, at mange af de institutioner de gerne vil samarbejde med har svært ved at finde økonomien til det. Derfor bør der være en pulje, der muliggør at forskere kan søge penge til at kompensere offentlige institutioner, der bruger ressourcer på at deltage i forskning. Ligesom kommunernes investeringer i forskning skal fritages fra statens serviceloft.

---

¹³ Professions- og erhvervsakademiforskning:
<https://ufm.dk/publikationer/2023/filer/praksisforskningrapport.pdf>

Ordentlig opgørelse over forskningsmidler - Eftersyn af 1% målsætningen

Der har længe været udfordringer med måden, der bliver målt, om vi lever op til målsætningen om at bruge 1% af BNP på forskning.

Udfordringen er især i forhold til, hvordan man opgør forskning på hospitaler.

Derfor foreslår vi en undersøgelse af måden, vi udregner og opgør mængden af midler brugt på forskning, og om der findes mere retvisende alternativer.

Signaturforslag 1 - Ny viden hele livet

Uddannelse er essentielt for et samfund. Det giver mulighed for at dygtiggøre sig og kunne tage sin rolle som ansvarsfuld borger på sig. Derfor indførte vi undervisningspligt, der sikrede, at alle børn blev undervist. Vi gav løbende flere ret til og mulighed for videre uddannelse. I Danmark har vi skabt et system, hvor de fleste har reelle muligheder for at danne sig gennem uddannelse i overgangen fra barn til voksen. Vi kan dog stadig udvikle os hele livet. Vores dannelse som mennesker slutter ikke, når eksamenen er slut.

Alternativet ser det som det næste naturlige skridt i udviklingen af samfundet, at vi giver alle borgere ret til og mulighed for livslang læring. Der er i dag en del muligheder for at opkvalificere sig gennem arbejdsmarkeds bestemte efteruddannelser, som generelt er dikteret af kommunernes jobcentre, af ens arbejdsplads, af ens egne økonomiske muligheder, eller af det fag man allerede er inden for. Vi mener i stedet, at man bør tænke på uddannelse som en ret, da friheden til at forpligte sig på sin fortsatte dannelse er vigtig i sig selv.

Derfor ønsker Alternativet, at man, i tillæg til de arbejdsmarkedsbestemte efteruddannelser, skaber en ramme, hvor borgere kan vælge, hvilken læring de ønsker, og hvornår i livet de ønsker det. En livslang dannelse, hvor borgeren kan forpligte sig på selvbestemt læring hos samfundets allerede anerkendte fællesskaber for uddannelse. Vi vil på denne måde gøre, at nysgerrigheden og lysten til at blive klogere på sig selv og verden, får en tydelig anerkendelse og mere reelle muligheder i vores samfund.

Ret til livslang læring - mulighed for at tage ekstra fag og kurser hele livet

Uddannelse bør ikke stoppe, når man starter på arbejdsmarkedet. Tværtimod skal alle borgere have mulighed for at uddanne sig hele livet. Lige nu sker det primært ved, at man enten tager en hel ny uddannelse, eller at ens arbejdsplads er med til at finansiere en videre uddannelse. Vi vil som et supplement til det give folk mulighed for løbende at få ny viden, udvikle sine kompetencer og blive klogere på verdenen. I Alternativets udspil "Tidsudspil" får alle danskere en tidskonto, som man skal kunne bruge på at finansiere at tage fri fra arbejdsmarkedet i perioder.¹⁴ De penge man spare op der, skal kunne bruges direkte på at få adgang til kurser og forløb på statsgodkendte uddannelser. Alle statsgodkendte uddannelsesinstitutioner vil kunne udbyde fag, kurser og forløb, som folk kan melde sig på. Uddannelsesinstitutionen forpligtes til at udstede diplom for gennemførelse.

Folk kan bruge deres opsparing fra tidskontoen direkte, som de ønsker på de udbudte kurser. De kan spares op så længe man vil, og der er intet krav om, at man bruger dem. Der er intet krav om, at de skal bruges inden for ens faglighed - f.eks kan ingeniører bruge dem på at lære om fransk litteratur, hvis de ønsker det. Opsparingen kan også bruges til at supplere ens privatøkonomi under kurser eller forløb. Forslaget vil ikke erstatte det eksisterende eftervidereuddannelsessystem, men være et supplement, ligesom at opsparingen også kan bruges til finansiering af privatøkonomi under eksisterende uddannelsesforløbet, hvis dette findes nødvendigt.¹⁵

Demokratisk viden - Fri adgang til forskning

Lyset må aldrig blive for de lærde blot. Derfor bør adgang til forskning ikke kun være for ansatte på uddannelsesinstitutioner og studerende, som det er i dag. Det bør derfor som en demokratisk rettighed være tilgængelig for alle borgere, for at muliggøre oplysning og kritik også uden for uddannelsesinstitutionerne. Derfor bør alle borgere i Danmark gennem folkebiblioteket have online adgang til de samme databaser som studerende og forskere har adgang til i dag.

---

¹⁴ Alternativets "Tidsudspil": www.alternativet.dk

¹⁵ Ibid.

Udbredelse af viden til folket - Flere midler til folkeoplysning

Forskningen skal ud og leve i det samfund, den baserer sig på, da dannelsen ikke kun foregår inden for institutionernes fire vægge. Derfor skal vi styrke borgernes muligheder for at blive præsenteret for, interagere med og reflektere over den forskning, der bliver lavet. Både for at styrke samfundets muligheder for udvikling, men også fordi den enkelte har ret til viden og oplysning. Derudover er det ønskeligt at understøtte en mere kritisk tilgang til viden og hvor viden kommer fra. Her vil en udbredelse af adgang og kendskab til videnskaben klæde borgere bedre på til at kunne forholde sig kritisk til viden i hverdagen.

Derfor foreslår vi at afsætte flere ressourcer til civilsamfundets eksisterende arbejde med udbredelse og oplysning omkring forskning. Det kan eksempelvis ske ved at styrke Folkeuniversiteternes arbejde med henblik på, at de skal nå bredere ud med deres arbejde eller ved lignende initiativer gennem bibliotekerne, digitale hjemmesider eller i foreningslivet.

Signaturforslag 2 - Demokratisk Fornyelse

Det skal være meningsfuldt at engagere sig i og forpligte sig på fællesskabet for både studerende, ansatte og forskere. Det at tage ansvar for det fællesskab, man er en del af, kræver reel indflydelse på dets strukturer. Den indflydelse er aktivt blevet formindsket af afdemokratisering af uddannelsessektoren, ressourcemæssig udsultning i form af “effektiviseringer” og en lang række uddannelses-fagligt ubegrundede reformer fra centralt politisk hold. Udfordringen er derfor ikke mangel på gode løsninger eller viljen til at gøre det bedre. Udfordringen er mangel på ressourcer og mangel på reel indflydelse og selvbestemmelse for de enkelte dele af institutionerne. Det er på tide at give uddannelserne magten tilbage, og lade dem udvikle sig organisk i samspil med samfundet og egne ønsker.

Derfor vil vi afholde os fra at komme med forslag til uddannelsernes konkrete indhold og de interne anliggender. Vi skal lovgive om rammerne og formålene og overlade udførelsen til uddannelserne som demokratiske institutioner med en høj grad af selvbestemmelse. Vi tror på, at demokratiske beslutningsprocesser er den rigtige måde at organisere mennesker på. Vi har tillid til, at dem som beslutningerne omhandler, kan træffe dem meningsfuldt i fællesskab.

Det kalder på en demokratisk fornyelse af uddannelserne. En fornyelse, vi håber at sætte gang i med tre konkrete forslag.

Magten tilbage til uddannelsesinstitutionerne - Internt flertal i bestyrelser på alle uddannelsesinstitutioner

I dag har uddannelsesinstitutionernes bestyrelser et flertal af medlemmer, der kommer udefra – fra det private erhvervsliv og fra politik. Vi ønsker at give magten tilbage til institutionerne, til de ansatte og til de studerende, da vi mener, det er dem, der har deres hverdag og engagement et sted, der bør have flertallet i beslutningerne. Derfor foreslår vi, at erstatte kravet om et eksternt flertal i bestyrelser på uddannelser med et krav om maks 30 pct. eksterne pladser i bestyrelserne på uddannelsesinstitutioner. Dette skal ske for at give institutionerne reel medbestemmelse, og for at give forskere, studerende og administrativt personale reel indflydelse på deres arbejdsplads.

Ret til studienævn - studienævn udvides og gøres til en ret

Det er vigtigt at sikre de studerendes demokratiske rettigheder på uddannelsesinstitutionerne. Derfor er det nødvendigt at give mere medbestemmelse over uddannelserne og flytte demokratiske organer tæt på de studerende. Derfor mener vi, at alle uddannelser skal have ret til studienævn, som er de studerende og det videnskabelige personales fælles demokratiske organ, som sikrer indflydelse over udviklingen af uddannelserne og medbestemmelse over eksamens og undervisningens indhold og form.

I dag er det dekanen på de enkelte universiteter, som bestemmer, hvor mange studienævn, der skal oprettes.¹⁶ Ligesom det ligeledes er ledelsen på professionsuddannelserne og erhvervsakademierne, som bestemmer, hvorvidt der skal oprettes studienævn eller lignende organer.

Vi mener, at den enkelte uddannelse skal have ret til at oprette et studienævn, med ansvar og medbestemmelse over undervisnings- og eksamens indhold og form, samt behandling af dispensations- og klagesager. Uddannelserne kan vælge at lægge sig sammen med ligesindede uddannelsers studienævn, hvis det ønskes på den enkelte uddannelse. Dette skal

---

¹⁶ Studienævn: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2007/1368>

også gælde professionsuddannelser og erhvervsakademier, som i dag ikke har retten til et studienævn på uddannelsesinstitutionen.

Demokratiske ledere - Valg af egen nærmeste leder

Man bør have indflydelse på de organisationer man er en del af. Både for at kunne indgå ansvarsfuldt og helt i dem, men også for at have ret til medbestemmelse over de rammer man er underlagt. Ledelse er afhængig af legitimitet, og den umiddelbare ledelse er afhængig af de ansattes tillid, og de ansatte ved også bedst, hvordan afdelingen ledes. Alle ansatte på uddannelsesinstitutioner skal derfor have ret til på demokratisk vis at vælge deres nærmeste leder og/eller ledere. Man skal som minimum have valgret til alle ledere over en i den afdeling man er i - eksempelvis institutlederen på et institut. Dette er for at ansatte har en leder de bakker op om, og som kan repræsentere deres interesser og ønsker i organisationsudvikling og over for institutionens øverste ledelse.

Signaturforslag 3 - Tid til Studiet

Når mistrivlsen breder sig blandt unge under uddannelse, så hjælper det med rådgivning og psykologhjælp. Desværre fjerner de tilbud ikke årsagerne til mistrivlsen. Vi skal ikke nøjes med at symptombehandle mistrivlsen – vi skal forebygge, at den indtræffer. Det kræver, at vi anerkender, at det uddannelsessystem, vi har indrettet, ikke passer til dem, som skal bruge det. Vi må erkende, at der ikke findes en enkel syndebuk, men mange årsager i vores accelererende samfund.

De studerende presses fra mange sider af krav, forventninger og normer. Det er hverdag at opleve, at man er tre skridt bagefter, og ikke slår til i nogle af sine roller – ikke at kunne være den studerende, der er nysgerrig og dedikeret, den forælder, kæreste og/eller ven, man synes, ens nærmeste har fortjent, og den medarbejder, de andre kan regne med. For studerende med handicap er det især en udfordring, at de skal søge dispensation for udsættelse af deres eksamener hvert semester.

Der er ikke meget overskud eller smidighed, hverken hos de unge selv eller i rammerne omkring dem. Under sådanne omstændigheder, så kan selv et banalt lille uheld i dagligdagen blive til en krise, hvor afmagten bryder ud i lys lue. Den sårbarhed er ikke bare individets problem, men et systemisk problem, som Alternativet ser som et politisk ansvar at løse.

Der er ingen knapper i samfundsmaskinen, hvor vi bare lige kan skrue ned for de studerendes egne forventninger, for de sociale medier eller for tempoet i samfundsudviklingen. Vi kan til gengæld give de studerende mere ro under uddannelse, mere smidige rammer, samt mere magt og frihed til at forpligte sig på det, der er vigtigt. Hvor andre kræver mere robusthed og smidighed af de unge, er det indlysende for Alternativet, at det tværtimod er systemets rammer, der skal være mere robuste og smidige.

En SU der skaber stabilitet - En SU på 9.000 kr.

Vi foreslår at hæve SU'en, så man som fuldtidsstuderende har tid til at passe sit studie og dygtiggøre sig uden behov for en markant mængde arbejde ved siden af studiet.

Det er problematisk, at nogle studerende føler sig nødsaget til at prioritere arbejde ved siden af studiet, for at få økonomien til at hænge sammen.¹⁷ Det fjerner tiden fra studiet, som er normeret til fuldtid, og som derfor kræver stort set al den studerendes tid. Derfor vil vi sikre, at økonomien ikke står i vejen, for at prioritere tid til studiet, ved at hæve SU'en for udeboende til 9.000 kr., og fortsat lade den følge lønudviklingen i det offentlige.

Flexibelt studie - Mulighed for at ændre studieplan selv

Som studerende skal man have mulighed for større fleksibilitet, for at give plads til at fokusere på studiejob eller lignende aktiviteter som gavner den studerende under studiet. Derfor skal det være muligt at tilrettelægge sin uddannelse mere frit, og tage studiet over længere tid, end normeret.

Derfor bør det ikke længere være obligatorisk at være indskrevet fuldtid på et studie. Den enkelte studerende skal have ret til at afvige fra normeret tid, ved selv at lægge en anden studieplan sammen med studenterrådgivningen. Det giver mulighed for at alle studerende får et ordentligt udbytte af undervisningen, ved at tage deres uddannelse i det tempo, som passer bedst til den enkelte. SU'en vil følge antallet af ECTS point, man tager per semester, og derfor kunne strække sig over flere år end i dag. Dette forslag vil ikke ændre på muligheden for at søge dispensation til at tage et studie på nedsat tid med fuld SU, ligesom det ikke vil ændre på muligheden for at bruge det 6. SU-år.

---

¹⁷ Økonomisk pres for studerende:

<https://www.djoefbladet.dk/artikler/2023/12/hver-fjerde-studerende-er-i-underskud-sidst-paa-maaneden>

Forslaget kan også være et alternativ til erhvervskandidaterne, da man så selv kan tilrettelægge noget, der svarer til en erhvervskandidat, men hvor man kan ændre tempo løbende efter behov. Se eksempel i bilag 1.

Helhedsorienteret studieplan - Speciel og langvarig dispensation for studerende med særligt behov

Når man som studerende med særlige behov, såsom handicap, bliver optaget på et studie, har man ret til sammen med alle relevante parter at få lagt en studieplan for hele ens forløb, samt hvilke særlige vilkår man har. Det skal gøre, at man ikke behøver at søge dispensation, hver gang man eksempelvis har brug for at udsætte en eksamen. I stedet får man fra starten af ens uddannelse, lavet en aftale om, hvilke ting den studerende har brug for at kunne gøre, samt hvad den studerende har brug for for at komme godt gennem uddannelsen. Herunder vil der også være en engangsdispensation for ekstra SU og handicap-SU, som passer med den studieplan, man har lagt.

Bilag 1. Eksempler på studieplaner

Studieplan – normeret tid Bach.

1. år	2. år	3. år
60 ECTS	60 ECTS	60 ECTS
Fuld SU	Fuld SU	Fuld SU
Løn 5 timer	Løn 5 timer	Løn 5 timer

 ALTERNATIVET

Studieplan – halv tid Bach.

1. år	2. år	3. år	4. år	5. år	6. år
30 ECTS	30 ECTS	30 ECTS	30 ECTS	30 ECTS	30 ECTS
Halv SU	Halv SU	Halv SU	Halv SU	Halv SU	Halv SU
Løn 20 timer	Løn 20 timer	Løn 20 timer	Løn 20 timer	Løn 20 timer	Løn 20 timer

 ALTERNATIVET

Studieplan – flexibel Bach.

1. år	2. år	3. år	4. år
60 ECTS	40 ECTS	40 ECTS	40 ECTS
Fuld SU	2/3 SU	2/3 SU	2/3 SU
Løn 5 timer	Løn 15 timer	Løn 15 timer	Løn 15 timer

/ ALTERNATIVET

Studieplan – dispensation Bach.

1. år	2. år	3. år	4. år
60 ECTS	60 ECTS	30 ECTS	30 ECTS
Fuld SU	Fuld SU	Fuld SU	Fuld SU

/ ALTERNATIVET

Finansiering

Udgifter	Efter tilbageløb mia. kr.
----------	---------------------------

Hævelse af SU til 9.000 for udeboende	2,5 ¹⁸¹⁹
Forhøjelse af forskningsbudgettet	6,6
Øget finansiering til grundtilskud og taxameterløft på uddannelser	9
Ret til livslang læring	Finansieret i "Tidsudspillet" ²⁰
<i>Udgifter i alt</i>	18,1
Finansiering	
Midlerne fra kommende opjustering af det finanspolitiske råderum	14 ²¹
Indførelse af forskellige miljøafgifter fra udspillet "En fremtid i balance"	4,5 ²²
<i>Finansiering i alt</i>	18,5

¹⁸ Hævelse af SU til 9.000 for udeboende: <https://datavarehus.ufm.dk/rapporter/su-stoette>

¹⁹ Data fra <https://datavarehus.ufm.dk/rapporter/su-stoette>

Tilbageløbsfaktor fra (Omtryk - 19-04-2021 - Ændret ordlyd) UFU Alm.del - endeligt svar på spørgsmål 133: UFU alm. del- Svar på spm. 133 (ft.dk) -

<https://www.ft.dk/samling/20191/alm.del/ufu/spm/133/svar/1770671/2375402.pdf>

Mia. i 2023 eksklusiv forsøger og handicapstøtte: 14.557 mio.

Procentuel stigning ved at hæve til 8.000 kr = (ny sats – nuværende sats) / nuværende sats = (8000 – 6820) / 6820 = 0,32

Stigning før tilbageløb = nuværende støtte * procentuel stigning = 14.557 mio. * 1,32 = 4.653 mio.

Stigning efter tilbageløb = Stigning før tilbageløb * (1-tilbageløbsfaktor) = 4.653 * 0,54 = 2.522 mio.

²⁰ Tidsudspil

²¹ Midlerne fra den kommende opjustering af det finanspolitiske råderum:

<https://www.information.dk/indland/2024/03/ret-vildt-nv-prognose-nationalbanken-tyder-paa-stoerre-raaderum>

²² Indførelse af forskellige miljøafgifter fra udspillet "En fremtid i balance":

<https://alternativet.dk/application/files/6615/1030/2366/enfremtidibalance.pdf>